

ยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว

THE CULTURAL STRATEGY IN PERFORMING ARTS FOR CULTURAL IDENTITY CONSERVATION OF THE ETHNIC GROUPS IN SAKAEO PROVINCE

สุรรัตน์ จินพงษ์ / SUREERAT CHINPONG

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

FACULTY OF FINE ARTS, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

Received: February 19, 2018

Revised: May 8, 2017

Accepted: May 29, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการรักษาอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรม การแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว 2) เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดง เพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว วัฒนธรรมจังหวัด ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าชมรมการแสดง ศิลปินท้องถิ่น และ ประชาชนทั่วไป จำนวน 398 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNImodified การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้วในภาพรวม อยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับดังนี้ 2) ส่งเสริมองค์กรและชุมชนแหล่งการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่น และประเทศเพื่อนบ้าน 3) อนุรักษ์ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในพื้นที่ สนองงานวันสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้มีการสืบทอดให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน 4) ส่งเสริมพัฒนาความร่วมมือ ความสัมพันธ์กับหน่วยงานทุกภาคส่วน และประเทศเพื่อนบ้านด้วยมิติทางวัฒนธรรม 5) นำทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่มาเพิ่มคุณค่า และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม 6) พัฒนาการบริหารจัดการองค์ความรู้ให้ครอบคลุมทุกระดับชั้น เพื่อประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

2) จากการศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็น (PNI modified) ของการบริหารด้านวัฒนธรรมการแสดง เพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว โดยรวมพบว่า การบริหารด้านวัฒนธรรมการแสดง เพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ใน จังหวัดสระแก้ว พบว่า มีความต้องการจำเป็นเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านพัฒนาการบริหารจัดการองค์ความรู้ให้ครอบคลุมทุกระดับชั้น เพื่อประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม มากที่สุด (PNImodified = 0.22) รองลงมาด้านนำทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่มาเพิ่มคุณค่า และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม (PNImodified = 0.21) ส่งเสริมองค์กรและชุมชนแหล่งการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ในท้องถิ่น และประเทศเพื่อนบ้าน (PNImodified = 0.20) ด้านอนุรักษ์ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในพื้นที่ และสนองงานวันสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้มีการสืบทอดให้มีการพัฒนาที่ส่งเสริม ยั่งยืน (PNImodified = 0.18) และสุดท้ายคือ ด้านพัฒนาความร่วมมือ และความสัมพันธ์กับหน่วยงานทุกภาคส่วน และประเทศเพื่อนบ้านด้วยมิติทางวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ (PNImodified = 0.17) สภาพแวดล้อมภายนอกในการบริหารด้านวัฒนธรรม การแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว พบว่า มีความต้องการจำเป็นเรื่องลำดับดังนี้ สภาพทางเทคโนโลยี (PNImodified = 0.16) สภาพทางการเมือง (PNImodified = 0.15) สภาพทางเศรษฐกิจ (PNImodified = 0.14) และ สภาพทางสังคม (PNImodified = 0.13)

2. ยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้วที่มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ 9 กลยุทธ์ และ 17 โครงการ โดยมี 4 ยุทธศาสตร์หลัก ดังนี้ 1) ยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพพระบาทเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้นการเรียนรู้และส่งเสริมการอนุรักษ์อัตลักษณ์วัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้วอย่างยั่งยืนให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและอาเซียน 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาพลักษณ์การประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ อัตลักษณ์การแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งในจังหวัดในประเทศและต่างประเทศ 3) ยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพความร่วมมือเพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านอัตลักษณ์ความรู้ทางวัฒนธรรมการแสดง เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและความแตกต่างทางวัฒนธรรมอันดี เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ 4) การพัฒนาและสนับสนุนการยกระดับการสร้างอัตลักษณ์วัฒนธรรมการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของจังหวัดสระแก้วอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ ยุทธศาสตร์, วัฒนธรรมการแสดง, กลุ่มชาติพันธุ์

Abstract

This study aimed 1) to examine current condition of cultural identity conservation for performing arts of ethnic group in Sakaeo Province and 2) to develop cultural strategies in performing arts for cultural identity conservation of the ethnic group in Sakaeo Province. the samples in this research including director of cultural office of Sakaeo Province, provincial cultural officer, local leaders such as president of sub-district administrative organizations, members in sub-district administrative organization, chief of sub-district, villageheadman, head of performing club, local arties and people, totaling 398 persons. The instrument in this research was a questionnaire and statistics for data analysis included frequency, percentage, mean, standarddeviation, indexcontentanalysis.

The findings reveal that 1) current condition of cultural identity conservation of the ethnic group in Sakaeo Province in general and in aspects was at moderate level in following orders 2) promoting organizations and community as a learning center and promoting cultural tourism in local area and neighboring countries 3) conserving, promoting and maintain religions, arts and cultures in local area to respond important days of the nation, religion and monarchy to be succeeded and developed sustainably, 4)promoting and developing cooperation and relationship with every sector and neighboring countries in cultural dimensions, 5) using cultural capital in local areas to add social and economic values and 6) developing management of know-how to cover every level for public relation and propagation of religious, art and cultural knowledge.

After studying orders of needs, strengths, weaknesses, opportunities and threats of cultural management for performing arts in order to conserve cultural identity of the ethnic group in Sakaeo Province, the researcher divided research result into 2 issues as follows

1. Needs (PNI modified) of cultural management for performing arts in order to conserve cultural identity of the ethnic group in Sakaeo Province and was generally found that cultural management for performing arts in order to conserve cultural identity in Sakaeo Province was found that needs could be arranged in following orders; development of know - how management to cover all levels for public relation and dissemination of religious, art and cultural knowledge (PNI modified =0.22) followed by utilization of cultural capital to increase economic and social value (PNI modified = 0.21), conservation, promotion and conservation of local religion, arts and cultures and response to important days of the nation, religions and monarchy to be inherited for sustainable development (PNI modified = 0.20), promotion of organizations and community and cultural learning source and promotion of cultural tourism in local areas and neighboring countries (PNI modified = 0.18) and promotion and development of relationship with all sectors and neighboring countries in cultural dimension with mean at (PNI modified = 0.17) External environment in cultural management for performing arts in order to conserve cultural identity of the ethnic group in Sakaeo Province was found that needs should be arranged in ordered as follows, technological condition , (PNImodified = 0.16) political condition (PNImodified = 0.15), economic condition (PNImodified = 0.14) and social condition (PNImodified = 0.13),

2) Speaking of cultural strategies for cultural identity conservation of the ethnic group in Sakaeo Province, there are 4 suitable and possible strategies with 9 approaches and 17 projects. 4 main strategies are as follows, 1) strategy of upgrading quality of information technology system for information searching, learning and promoting the conservation of cultural identity in performing arts of the ethnic group in Sakaeo Province to be sustainable and acceptable at national and ASEAN level, 2) strategy of developing images of approach public relation to promote learning, understanding about identity in performing arts of the ethnic group at provincial, national and global level, 3) strategy of upgrading quality of cooperation to be the center of exchange and learning about cultural identity and knowledge concerning performing arts to promote understanding and difference of culture in a good way and to enhance relationship with foreign countries and 4) strategy of developing and supporting the upgrade of cultural identity construction in performing arts of the ethnic group and promoting cultural tourism to add economic value of Sakaeo Province in a sustainable way.

Keyword: strategy, performing art culture, ethnic group

บทนำ

ประเทศไทยมีความหลากหลายในเชื้อชาติ ภาษา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่มีการอาศัยอยู่ร่วมกัน ตามแต่ละท้องถิ่น โดยแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์จะมีความแตกต่างกันในเรื่องเชื้อชาติ วัฒนธรรมและศาสนามีการดำเนินชีวิตกันตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบันก็ยังคงแสดงให้เห็นได้ชัดเจนถึงความแตกต่างของแต่ละกลุ่ม ที่สะท้อนมาจากวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นแนวปฏิบัติที่สืบทอดต่อกันมา โดยที่เห็นได้ชัดก็คือ ภูมิปัญญาชาวบ้านของแต่ละ กลุ่มชาติพันธุ์

จากบรรพบุรุษมาจนถึงยุคปัจจุบัน รวมถึงวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยที่ได้รับการสรรค์สร้างจากคนไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ บางส่วนได้รับอิทธิพลมาจาก ชาติอื่นนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัฒนธรรมจนเกิดเป็นวัฒนธรรมไทยในที่สุด (จันทราชนะสงวนวงศ์. 2556: ออนไลน์) อาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายเกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือเป็นความงามตามธรรมชาตินั้น เกิดจากการสะท้อนวิถีชีวิตของชุมชนและสังคม การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ

สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตของชุมชนจึงทำให้เกิดการแสดง พิธีกรรมสำคัญของชาติ การร้องรำทำเพลง และศิลปวัตถุที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนหรือท้องถิ่นที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดอัตลักษณ์ ความเป็นอันหนึ่งเดียวกันที่เกิดจากความหลากหลายของชาติพันธุ์จนเกิดเป็นวัฒนธรรมมากมาย มีส่วนร่วมกับวิถีชีวิตมาจนถึงปัจจุบัน

จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมารัฐบาลมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศเน้นการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และโครงสร้างพื้นฐานเป็นสำคัญ รวมทั้งจากการเปลี่ยนแปลงไปตาม กระแสโลกาภิวัตน์จนเกิดผลกระทบกับสังคมตามวิถีชีวิตดั้งเดิมกลายมาเป็นสังคมในลักษณะทุนนิยม ที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม สังคม และการดำรงชีวิตเป็นอย่างยิ่ง โดยกระบวนการการพัฒนาของรัฐที่ผ่านมานั้นกระทบต่อการสูญเสียความเป็นเอกลักษณ์ของชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม การช่วยจุดกระแส การให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบองค์รวมที่ให้ความสำคัญกับระบบองค์ความรู้และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมชุมชนและกลุ่มชาติพันธุ์ ไม่ให้สลายต่อการที่จะดำรงรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของบรรพบุรุษ ไม่นิยมเลียนแบบวัฒนธรรมตามกระแส เพื่อแก้ไขปัญหาไม่ให้ความรู้ ความเข้าใจและเห็นคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

จากสภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมไทยได้สะท้อนให้เห็นได้ว่า ศิลปะวัฒนธรรมกำลังเผชิญกับปัญหาจนเกิดความสูญเสียอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมให้สูญหายไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากไม่เร่งรีบแก้ไขอาจส่งผลให้ในอนาคตประเทศไทยเกิดปรากฏการณ์การล่มสลายทางวัฒนธรรมได้ รวมทั้งถ้าไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างดี ไม่มีการถ่ายทอดสืบต่อกัน ท้ายที่สุดศิลปวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ และความภาคภูมิใจของประเทศไทยสูญหายและยากที่จะดำรงไว้ได้ในอนาคต

วัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเป็นยุทธศาสตร์ระดับประเทศ เพื่อนำไปสู่การเป็นนโยบายการจัดการวัฒนธรรมของไทยให้ดำรงอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีและคุณภาพยั่งยืน รัฐบาลควรให้ความสำคัญเห็นคุณค่าและประโยชน์ของวัฒนธรรมที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกัน โดยพัฒนาไปทั้งระบบในภาพรวมของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม

ให้มีความมั่นคงอย่างยั่งยืน อันจะส่งผลต่อการสร้างรากฐานของตนเองให้มีความแข็งแรง ยุทธศาสตร์ของประเทศจึงเป็นกรอบในการบริหารแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญอย่างยิ่ง เพื่อกำหนดการบริหารจัดการ ด้านวัฒนธรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญต่อทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ ความโดดเด่นให้มีการบริหารงานเชิงรุกในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

จังหวัดสระแก้ว ตั้งอยู่ภาคตะวันออกของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของประชากรที่มีการย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่นเข้ามาอาศัยและตั้งบ้านเรือน ปัจจุบันพบว่ามีทั้งหมด 5 ชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่และยังมีการอนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรมของกลุ่มตนเองไว้ประกอบด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ลาว กลุ่มชาติพันธุ์กัมพูชา กลุ่มชาติพันธุ์จีน กลุ่มชาติพันธุ์ญวน และกลุ่มชาติพันธุ์อู๋ ส่วนมากอาศัยอยู่ในแถบอำเภออรัญประเทศ ด้วยความที่มีคนอาศัยอยู่หลายกลุ่มของชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว จึงปรากฏให้เห็นถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมที่ได้อยู่อาศัยร่วมกันมาเป็นเวลานานของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมเป็นลักษณะเฉพาะเป็นอัตลักษณ์ในการดำรงชีวิตด้วยการปฏิบัติตามจารีตประเพณี วิถีดำรงชีวิต และการแสดงชาติพันธุ์ที่มีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นในลักษณะของการเรียนรู้ผ่านวิถีชีวิต

แต่จากสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมและวัฒนธรรมเกิดการถ่ายทอดทั้งการละทิ้งของเก่า การรับของใหม่เข้ามาอย่างรวดเร็วส่งผลให้ลักษณะเฉพาะความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์บางอย่างได้ถูกกลืนหาย หรือมีการปรับเปลี่ยนไปจนขาดความเป็นอัตลักษณ์รากเหง้าของวัฒนธรรมดั้งเดิม และก็จะสูญหายไปในที่สุด สุดท้ายคนในเชื้อสายชาติพันธุ์จะเกิดการทอดทิ้งวัฒนธรรมไม่ได้รับความสนใจ จนเป็นเหตุให้วัฒนธรรมส่วนหนึ่งได้หายสาบสูญไปไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปะวรรณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นเหล่านี้เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำลายวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของไทย และจากแนวนโยบายการฟื้นฟูวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชาติส่งผลให้เกิดการช่วยให้สังคมกลับมาให้ความสำคัญในภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้คนชุมชน สังคมเริ่มตระหนักเห็นความสำคัญเกิดความเข้าใจ

วัฒนธรรมตนเองมากขึ้น และเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์อื่นมากขึ้นให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ และชุมชนอื่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเสนอยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานของวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว มีการดำเนินงานไปตามเป้าหมายของงานด้านวัฒนธรรมให้คนในสังคมมีความรู้ความเข้าใจในความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมชาติพันธุ์ของจังหวัดสระแก้ว ที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมการแสดงนำไปสู่การอนุรักษ์ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการรักษาอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว

ความสำคัญของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้จะเป็นการค้นหาแนวทางการรักษาอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว ให้มีการดำเนินงานตามเป้าหมายของงานด้านวัฒนธรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย เพื่อให้คนในสังคมมีความรู้ความเข้าใจในความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม

ชาติพันธุ์ที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ การอนุรักษ์ให้คงอยู่ และการพัฒนาในอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมการแสดง จังหวัดสระแก้วอย่างยั่งยืน

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์การบริหารงานด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้วได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ญ้อ กลุ่มชาติพันธุ์เขมร กลุ่มชาติพันธุ์จีน กลุ่มชาติพันธุ์ญวน กลุ่มชาติพันธุ์ลาว และศึกษาความเป็นมา และการรักษาอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว เพื่อนำมาพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว

2. ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากรที่ใช้ในการวิจัย

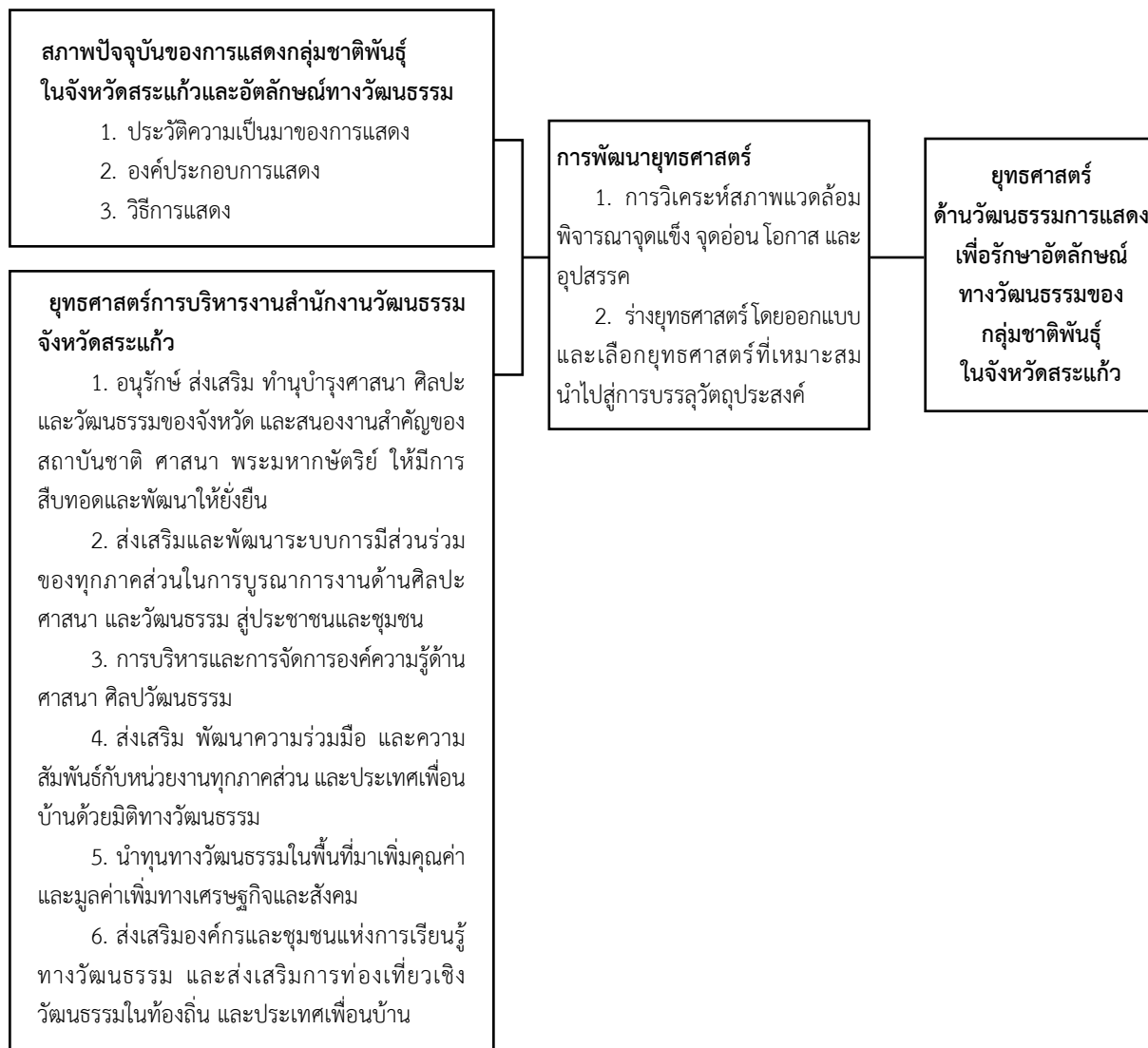
2.1 ขอบเขตพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

คือ ประชากรที่อาศัยในพื้นที่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วยผู้อำนวยการวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว เจ้าหน้าที่วัฒนธรรมจังหวัด ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าชมรมการแสดง ปราชญ์ชาวบ้าน นักเรียน และ ประชาชนทั่วไป จำนวน 398 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องการนำเสนอ ยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษา อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการ

- 1.1 ผู้วิจัยประสานความร่วมมือกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว เพื่อเข้าพบและชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการทำวิจัย และขอข้อมูลจากเอกสาร

หนังสือ โครงการด้านวัฒนธรรม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อใช้ประกอบในการทำงานวิจัย

- 1.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่วัฒนธรรมจังหวัดให้ประสาน ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านวัฒนธรรมการแสดงในอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อประสานชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำวิจัย

- 1.3 ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อทำการเก็บข้อมูลจากผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ศิลปิน นักเรียนชาวบ้านด้วยการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ขั้นตอนการ

2.1 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การบริหารงานด้านวัฒนธรรมการแสดงของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมากำหนดเป็นจุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และโอกาส เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์

2.2 ผู้วิจัยพัฒนาร่างยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้วที่ผ่านการตรวจพิจารณาความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิและให้ข้อเสนอแนะ นำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทำการตรวจสอบ เพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์

2.3 นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ โดยสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด และใช้เกณฑ์ความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 80 เพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.4 ปรับปรุงยุทธศาสตร์ตามคำแนะนำเพื่อความถูกต้องเพื่อนำเสนอในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล และมีขั้นตอนในการวิเคราะห์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และหาร้อยละ (Percentage)

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว โดยการหาค่าอำนาจจำแนกด้วยวิธีการจากมากไปหาน้อย ใช้สูตร Modified Priority Needs Index สูตร (PNImodified) (สุวิมล ว่องวานิช.2548 : 277-282)

$$\text{สูตร (PNI modified)} = (I-D)/D$$

I = สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว

D = สภาพปัจจุบันของการบริหารงานด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว

3. การกำหนดเกณฑ์พิจารณาความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารงานด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้วโดยใช้การอิงเกณฑ์ และแปลผลดังนี้

3.1 กลุ่มที่ค่าดัชนี PNImodified สูงกว่าหรือเท่ากับ PNI modified ของแต่ละด้าน หมายถึง จุดอ่อน และภาวะคุกคาม

3.2 กลุ่มที่ค่าดัชนี PNImodified สูงกว่าหรือเท่ากับ PNImodified ของแต่ละด้าน หมายถึง จุดแข็ง และโอกาส

3.3 การจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNImodified สูงกว่าหรือเท่ากับ PNI modified เฉลี่ยของแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย โดยแปลผลว่า ลำดับท้ายที่เป็นจุดอ่อน หรือ ภาวะคุกคาม มีความสำคัญตามความต้องการจำเป็นสูง

3.4 การจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มที่มีค่าดัชนี PNImodified ต่ำกว่าค่า PNI modified เฉลี่ยของแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย โดยแปลผลว่า ลำดับท้ายที่เป็นจุดแข็ง หรือ โอกาส มีความสำคัญตามความต้องการจำเป็นสูง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว สามารถสรุปและอภิปรายผลของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว

1.1 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้วในภาพรวม พบว่า 1) ด้านอนุรักษ์ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในพื้นที่ และสนองงานวันสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้มี

การสืบทอดให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) ด้านพัฒนาการบริหารจัดการองค์ความรู้ให้ครอบคลุมทุกระดับชั้น เพื่อประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม 3) ด้านส่งเสริม พัฒนาความร่วมมือและความสัมพันธ์กับหน่วยงานทุกภาคส่วนและประเทศเพื่อนบ้านด้วยมิติทางวัฒนธรรม 4) ด้านนำทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่มาเพิ่มคุณค่า และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม 5) ด้านส่งเสริมองค์กรและชุมชนแหล่งการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่น และประเทศเพื่อนบ้าน ผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์มีผลคะแนนสูงกว่าสภาพปัจจุบัน

สภาพปัจจุบันของการบริหารด้านวัฒนธรรม การแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ กลุ่มชาติพันธุ์ ในจังหวัดสระแก้วโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับระดับมากและปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ ส่งเสริมองค์กรและชุมชนแหล่งการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่น และประเทศเพื่อนบ้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$) อนุรักษ์ ส่งเสริม ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในพื้นที่ และสนองงานวันสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้มีการสืบทอดให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.40$) ส่งเสริมพัฒนาความร่วมมือและความสัมพันธ์กับหน่วยงานทุกภาคส่วนและประเทศเพื่อนบ้านด้วยมิติทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.40$) นำทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่มาเพิ่มคุณค่า และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) และพัฒนาการบริหารจัดการองค์ความรู้ให้ครอบคลุมทุกระดับชั้น เพื่อประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$)

สภาพพึงประสงค์ของการบริหารด้านวัฒนธรรม การแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้วโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านนำทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่มาเพิ่มคุณค่า และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ด้านส่งเสริมองค์กรและชุมชน แหล่งการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่น และประเทศเพื่อนบ้าน อยู่ใน

ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ด้านอนุรักษ์ ส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในพื้นที่ และสนองงานวันสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้มีการสืบทอดให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$) ด้านพัฒนาการบริหารจัดการองค์ความรู้ให้ครอบคลุมทุกระดับชั้น เพื่อประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$) และ ด้านส่งเสริม พัฒนาความร่วมมือและความสัมพันธ์กับหน่วยงานทุกภาคส่วน และประเทศเพื่อนบ้านด้วยมิติทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$)

2. ยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับคุณภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสืบค้นการเรียนรู้และส่งเสริมการอนุรักษ์ อัตลักษณ์วัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้วอย่างยั่งยืนให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและอาเซียน

กลยุทธ์

1. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การสืบค้น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านอัตลักษณ์การแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีมาตรฐาน
2. มุ่งเน้นการอนุรักษ์ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านอัตลักษณ์วัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดสระแก้วให้เป็นที่รู้จัก ทั้งในประเทศและอาเซียน

แผนกิจกรรม/โครงการ

1. โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรมด้านวัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์สืบค้นข้อมูลให้เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ
2. จัดโครงการสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่เป็นศูนย์กลางแหล่งศึกษาวัฒนธรรมการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ ในระดับชาติ
3. จัดโครงการเผยแพร่การแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ จังหวัดสระแก้วโดยเน้นที่การให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับการแสดงในการนำศิลปิน ประชาชนด้านวัฒนธรรมออกเผยแพร่ให้ความรู้ และนำเสนอออกสู่สาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับคุณภาพการพัฒนา รูปแบบการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ อัตลักษณ์การแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

กลยุทธ์

1. การพัฒนาเพื่อพัฒนารูปแบบภาพลักษณ์ การประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมการแสดง กลุ่มชาติพันธุ์ให้ เข้าถึง เข้าใจ และทันสมัยเข้าถึงสังคมนำไปสู่ความเป็นสากล
2. การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ การแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ให้เข้าถึง เข้าใจ และทันสมัย

แผนกิจกรรม/โครงการ

1. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลาย ช่องทาง และเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับประชาชนในทุกครั้งที่ มีโอกาสหรือในวันสำคัญของจังหวัด เช่น เทศกาลประจำปี การจัดเวทีงานประจำปี การจัดเวทีงานประจำปี
2. จัดโครงการประกวดสื่อประชาสัมพันธ์ด้าน วัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์
3. จัดโครงการอบรมการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ โดยทำความร่วมมือระหว่างองค์กรของรัฐ และภาคเอกชน เพื่อพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์การแสดงกลุ่ม ชาติพันธุ์ ให้เข้าถึง ทันสมัยตอบโจทย์ของสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับคุณภาพความ ร่วมมือเพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านอัตลักษณ์ ความรู้ทางวัฒนธรรมการแสดง เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมอันดี เพื่อเสริมสร้างความ สัมพันธ์กับต่างประเทศ

กลยุทธ์

1. การสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและสังคมเป็น ฐานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การศึกษาวัฒนธรรม การแสดง กลุ่มชาติพันธุ์อย่างยั่งยืน
2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากชุมชน สังคมภายในประเทศ และต่างประเทศให้สอดคล้องเหมาะสม กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพื่อความคงอยู่ทางวัฒนธรรม ร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

แผนกิจกรรม/โครงการ

1. สร้างศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนโดยนำองค์ ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์การแสดงทำรำ เครื่องแต่งกาย ดนตรี และสื่อต่างๆของชาติพันธุ์ รวมทั้งมี ศิลปิน ปราชญ์ทางการแสดงคอยให้ความรู้ เพื่อให้เป็น

แหล่งการเรียนรู้ของชุมชนที่มีคุณภาพ

2. โครงการเรียนรู้สู่ชุมชนโดยการนำศิลปิน ปราชญ์ทางการแสดงถ่ายทอดความรู้ ทักษะปฏิบัติการแสดง ชาติพันธุ์ให้กับสถานศึกษาเพื่อการเรียนรู้และสืบทอดของ เยาวชน

3. โครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านวัฒนธรรม การแสดงกลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดสระแก้ว

4. โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านวัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ และเผยแพร่วัฒนธรรมการแสดง ให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

5. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการแสดงกลุ่ม ชาติพันธุ์เน้นการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ

6. โครงการเสริมสร้างสุนทรียภาพทางการแสดง และการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การยกระดับคุณภาพการพัฒนา และสนับสนุนการสร้างอัตลักษณ์วัฒนธรรมการแสดงของ กลุ่มชาติพันธุ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อ การเพิ่มคุณค่า และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของจังหวัด สระแก้วอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์

1. การเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาอัตลักษณ์ วัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อเพิ่มคุณค่าและสร้าง รายได้แก่ประชาชนจังหวัดสระแก้ว
2. การพัฒนาฟื้นฟู และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมโดยใช้ต้นทุนทางวัฒนธรรมที่มีบนพื้นฐานและ ความเป็นอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมการแสดงจังหวัดสระแก้ว
3. การพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับ จังหวัดต่างๆ และประเทศเพื่อนบ้านที่เชื่อมโยงเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระหว่างประเทศ

แผนกิจกรรม/โครงการ

1. โครงการจัดตั้งชมรมวัฒนธรรมชุมชน เพื่อ ส่งเสริมการให้ความรู้และบริหารจัดการวัฒนธรรมการแสดง ที่ก่อให้เกิดรายได้

2. สร้างพิพิธภัณฑ์กลุ่มชาติพันธุ์เพื่อรวบรวม ความรู้ด้านวัฒนธรรมการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์และเป็น ศูนย์กลางให้ความรู้เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ที่นำไปสู่ การเพิ่มมูลค่าแก่ชุมชน

3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกิดเป็นรูปธรรมในจังหวัดสระแก้ว ให้มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่

4. โครงการส่งเสริมความร่วมมือการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดสระแก้ว และประเทศกัมพูชา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

5. ส่งเสริมการจัดโครงการร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนในการนำอัตลักษณ์วัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์เพิ่มคุณค่า และนำไปสู่การกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรม การแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปราย ยุทธศาสตร์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

การนำเสนอยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดง เพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ใน จังหวัดสระแก้ว มีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับคุณภาพของ การบริหารเพื่อการอนุรักษ์อัตลักษณ์วัฒนธรรมการแสดงของ กลุ่มชาติพันธุ์ จังหวัดสระแก้ว ให้มีความเหมาะสมกับ วัฒนธรรมการแสดงท้องถิ่นที่คงอัตลักษณ์ของความเป็น จังหวัดสระแก้วไว้ และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลก สอดคล้องกับ Ellsworth (2000 : 143) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่คุณภาพได้นั้นจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ ที่เหมาะสม เพื่อให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทและ ความคาดหวังของสังคม แม้ว่าปัจจุบันงานด้านวัฒนธรรม การแสดงมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แต่เพื่อให้มีแนวทาง ในการดำเนินที่มีหลากหลายมากขึ้นซึ่งหมายถึงการเตรียม ความพร้อมในงานการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับในสังคมทั้งระดับชาติและในระดับ อาเซียน ยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการบริหารงาน ด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ใน จังหวัดสระแก้วมี 4 ยุทธศาสตร์ ดัง รายละเอียดต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับคุณภาพระบบเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการสืบค้นการเรียนรู้และส่งเสริมการอนุรักษ์ อัตลักษณ์วัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัด

สระแก้วอย่างยั่งยืนให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและ อาเซียน

กลยุทธ์

1. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การสืบค้น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้าน อัตลักษณ์การแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ในระดับชาติ

พัฒนาระบบฐานข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูล องค์ความรู้ของวัฒนธรรมการแสดงให้มีความหลากหลาย เป็นการมุ่งเน้นพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลจากหนังสือ งานวิจัย และสื่อต่างๆที่เป็นการรวบรวม องค์ความรู้เพื่อให้ บริการทางวิชาการเกี่ยวกับข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านอัตลักษณ์การแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น การแสดงด้าน นาฏศิลป์ ท่ารำ ดนตรี วรรณคดี ประเพณีวัฒนธรรม หรือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม การแสดงชาติพันธุ์ และ เอื้อประโยชน์ให้ประชาชน ผู้สนใจทั่วไปได้ศึกษาค้นคว้า องค์ความรู้ของวัฒนธรรม การแสดงท้องถิ่นได้อย่างเข้าใจที่ สอดคล้องกับสภาพของบริบทของชุมชนและสังคม เพราะ การที่จะทำการอนุรักษ์ รักษา และพัฒนาได้นั้นจะต้องมี ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในรากฐานความเป็นวัฒนธรรมของ ตนเองก่อน ตามภูมิปัญญาวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิม การพัฒนาการจัดเก็บระบบข้อมูลสารสนเทศจึงต้องทำใน ลักษณะที่เป็นองค์รวมแบบกว้างที่ของท้องถิ่น และครอบคลุม ไปถึงวัฒนธรรมชาติพันธุ์ที่มีในประเทศอย่างกว้างขวาง ที่ สำคัญระบบการสืบค้น ค้นคว้าในรูปแบบต่างๆไม่ควร ขัดข้อง เพื่อตอบสนองต่อการใช้งาน ดังที่สนั่น หวานแท้. (2551 : 36) กล่าวว่าผลของเทคโนโลยีจะช่วยเสริมสร้างความ เท่าเทียมกันและการกระจายโอกาสให้เกิดขึ้นได้อย่างทั่วถึง แม้แต่ในถิ่นทุรกันดาร ทำให้เกิดโอกาสของการเรียนรู้ได้ อย่างทั่วถึง และสามารถค้นคว้าความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา สะดวกรวดเร็วเข้าถึงได้ง่าย การพัฒนาระบบข้อมูลจึงมี ความจำเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการนำไปสู่การมีมาตรฐานด้าน ข้อมูลที่ถูกต้องมีคุณภาพสำหรับใช้ในการศึกษาเรียนรู้ที่ เชื่อมโยงไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การ เข้าใจในวัฒนธรรมตนเอง และยอมรับในวัฒนธรรมอื่นที่มี ความแตกต่างเพื่อประโยชน์ของการพัฒนาอย่างสมดุลและ มีความยั่งยืน

2. มุ่งเน้นการอนุรักษ์ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ด้านอัตลักษณ์วัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ จังหวัด สระแก้วให้เป็นที่รู้จักทั้งในประเทศและต่างประเทศ

มุ่งส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางการแสดงทั้งในประเทศและต่างประเทศที่หลากหลายให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญปราชญ์ชาวบ้าน ศิลปินได้มีเวทีการนำเสนอวัฒนธรรม การแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ให้มีการถ่ายทอด ทั้งองค์ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรมการแสดงอย่างกว้างขวางที่เชื่อมโยงไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งปราชญ์ชาวบ้าน นักวิชาการ นักเรียน นิสิต และผู้สนใจทั่วไป ดังที่ ศิริรัตน์ แอดสกุล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสืบทอดภูมิปัญญาบรรพบุรุษกลุ่มชาติพันธุ์มอญ พบว่า จากการถ่ายทอดภาษา ศาสนา พิธีกรรม ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมจากบรรพบุรุษทำให้เกิดการสร้างความเป็นปึกแผ่น กับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นสองระดับคือในสังคม และเครือข่ายของแต่ละสังคมจะมีการเผยแพร่ความรู้ในวิธีการต่างๆไปสู่ผู้สนใจทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นการขยายฐานความรู้ไปสู่สังคมให้ได้เรียนรู้ เข้าใจในวัฒนธรรมการแสดงของจังหวัดอย่างแพร่หลาย โดยเน้นที่การเรียนรู้ ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับวิทยากรที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นชาติพันธุ์ ด้วยการเผยแพร่คุณค่า รักษาการสืบทอดอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมการแสดงอย่างเข้าใจ และสร้างสรรค์สิ่งสะท้อนความเป็นรากเหง้าทางชาติพันธุ์ดั้งเดิมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเข้าถึงรากฐานทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ สอดคล้องกับ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2540 : 48) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมกับการพัฒนาชุมชนไว้ว่า วัฒนธรรมชาวบ้านเป็นพลังผลักดันการพัฒนาชุมชนที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่ประชาชนสร้างขึ้นเองจะทำให้ชาวบ้านมีจิตสำนึกที่เข้มแข็งในวัฒนธรรมของเขา เพราะสิ่งที่ชาวบ้านปฏิบัติมาช้านานนั้น ทำให้ชาวบ้านตระหนักและรับรู้เอกลักษณ์และคุณค่าของตนเอง ค้นพบจิตสำนึก เห็นคุณค่าของชุมชนและชาวซึ่งในประวัติการต่อสู้ร่วมกันตลอดมา จึงเป็นปราชญ์ที่แข็งแกร่งที่สุด และเป็นพลังสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาวัฒนธรรมที่ยั่งยืน สังคมไทยมีสินทรัพย์ซึ่งถือว่าเป็นทุนที่มีค่ามหาศาล คือมรดกทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ ดังกล่าวแล้วนั้นยังมีส่วนช่วยร้อยรัดชาวบ้านไทยไว้ด้วยกันอย่างมีจิตสำนึกและรู้จักอัตลักษณ์อย่างเข้าใจ ที่สำคัญหน่วยงานของราชการควรมีการส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมการแสดงให้เกิดเวทีที่หลากหลายให้ทุกคนทั้งชุมชน สังคมมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม

เช่น กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เริ่มจากโรงเรียน ชุมชน การสร้างเวทีนำเสนอองานระดับจังหวัด ระดับประเทศ และการหาเวทีการนำเสนอองานในต่างประเทศ ที่สำคัญสนับสนุนการสร้างสร้งงานการแสดงชาติพันธุ์ให้เป็นผลงานที่มีคุณค่าต่อสังคมให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพยุทธศาสตร์

การพัฒนาภาพลักษณ์การประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ อัตลักษณ์การแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งในจังหวัดในประเทศและต่างประเทศ

กลยุทธ์

1. การพัฒนาเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์วัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ให้เข้าถึง เข้าใจ และทันสมัยสู่ความเป็นสากล

มุ่งส่งเสริมการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนรากฐานและภูมิปัญญาอย่างสมดุลและยั่งยืนในระยะยาว การดำเนินงานด้านนี้ต้องส่งเสริมสร้างโลกทัศน์ทางวัฒนธรรมที่กว้างมองปัจจุบันที่นำไปสู่อนาคต การดำรงอยู่จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเปลี่ยนให้ชุมชน สังคมสามารถเข้าถึงวัฒนธรรมได้อย่างเข้าใจ การพัฒนาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องรู้จักการประยุกต์สร้างสรรค์ให้เกิดนวัตกรรมที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ การสร้างภาพลักษณ์ของการแสดงจะเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารที่ให้สังคมรับรู้ถึงเรื่องราว วัฒนธรรม อัตลักษณ์ของการแสดงที่ถ่ายทอดผ่านองค์ประกอบการแสดง เช่น ความเชื่อ เครื่องแต่งกาย ท่ารำ ดนตรี วิธีการแสดง โดยคำนึงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมการแสดงของชาติพันธุ์ท้องถิ่นขึ้นมาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบันและอนาคต ดังที่ ปิยะวรรณ ปิ่นแก้วและ คณะ (2559 : 242) การระบุเอกลักษณ์ภาพลักษณ์เป็นการกำหนดคุณลักษณะเชิงรูปธรรมและนามธรรมที่มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ หรือจุดเด่นที่สะท้อนให้เห็นลักษณะอันโดดเด่นหรือนำสิ่งที่มีอยู่แล้วทำให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปเพื่อให้เกิดการจดจำได้ ให้เกิดความประทับใจ ของบุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดด้านบวกและการเข้าใจการแสดงตัวตนของจังหวัดที่มีความเป็นลักษณะเฉพาะ ภาพลักษณ์ของการแสดงจึงต้องออกมาในลักษณะของรูปแบบการแสดงสื่อเทคโนโลยีที่บุคคลเห็นแล้วเกิดความประทับใจโดยผ่านการรับรู้จากการฟัง การชมที่เป็นทั้งประสบการณ์ตรงหรือทางอ้อมถ่ายทอดความเชื่อ ลักษณะ และวัฒนธรรมให้เกิดความเข้าใจกับสิ่งนั้นได้อย่างละเอียด

และถี่ถ้วนมากขึ้น (พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร.2534:124) การมีภาพลักษณ์ที่ชัดเจนจะทำให้กลุ่มรู้จักตนเองและเข้าใจความเหมือนความต่างของตนเอง และกลุ่มอื่นได้นำไปสู่การเข้าถึงความเป็นวัฒนธรรมแบบองค์รวมได้เป็นอย่างดี

2. การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์แสดงกลุ่มชาติพันธุ์ให้เข้าถึง เข้าใจ และทันสมัยสู่ความเป็นสากล

สภาพปัจจุบันที่มีการหลั่งไหลทางวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาอย่างรวดเร็ว สังคมไทยในปัจจุบันจึงการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมต่างๆโดยไม่ได้พิจารณา คัดกรองให้มีความเหมาะสมกับสังคมไทย และสุดท้ายก็หลงลืมวัฒนธรรมของตนเองในที่สุด (กระทรวงวัฒนธรรม. 2544 : 3) กลยุทธ์นี้จะมุ่งเน้นให้เกิดการสร้างภูมิคุ้มกันและสื่อการเรียนรู้ให้กับสังคมในมิติของการป้องกันไม่ให้วัฒนธรรมการแสดงสูญหายไปจากสังคม สื่อและเทคโนโลยีที่ว่านี้จะเป็นเครื่องมือในการศึกษา เรียนรู้ สร้างความเข้าใจในสาระของวัฒนธรรมการแสดงที่เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมให้ศึกษา และสนับสนุนให้เกิดการประยุกต์สร้างสรรค์การแสดงให้เข้ากับสังคมในยุคปัจจุบัน เช่นรูปแบบการแสดง เครื่องแต่งกาย ดนตรี ทำราที่เน้นการเข้าถึงกลุ่มคนปัจจุบันได้อย่างเข้าใจและ ไม่ลดคุณค่าของดั้งเดิม ดังที่ Williamson (2013:64) ได้กล่าวว่า สื่อเทคโนโลยี หรือ สื่อสังคมเป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีที่เรียกว่าเว็บ 2.0 (Web 2.0) เป็นเครื่องมือออนไลน์ที่เรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี มีการทำงานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่อนุญาตให้แต่ละบุคคลเข้าถึงการแบ่งปันแลกเปลี่ยน สร้างเนื้อหา สื่อสารกับบุคคลอื่นๆ และการเข้าร่วมเครือข่ายออนไลน์ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วที่มีรูปแบบที่หลากหลายเข้าถึงได้ง่าย รวมทั้งสร้างความน่าสนใจ ความแปลกใหม่ที่ทำให้ชมวัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ไม่เป็นที่น่าเบื่อ ดุยากหรือไม่เข้าใจ ที่สำคัญเป็นการสร้างช่องทางในการเชื่อมโยงข้อมูลไปสู่ นานาชาติให้ยอมรับด้วยการใช้ภาษาที่หลากหลายส่งผลให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมการแสดงมากขึ้น การพัฒนาสื่อจึงต้องพิจารณาถึงประเด็นการนำไปใช้หรือเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด การเรียนรู้ให้กับสังคมได้อย่างเป็นประโยชน์ในระดับกว้าง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 กระตุ้นคุณภาพความร่วมมือเพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านอัตลักษณ์ความรู้ทางวัฒนธรรมการแสดง เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและ

ความแตกต่างทางวัฒนธรรมอันดี เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

กลยุทธ์

1. การสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและสังคมเป็นฐานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การศึกษาวัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์อย่างยั่งยืน

ส่งเสริมการสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสังคมในการระดมองค์ความรู้ ทรัพยากรของวัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ในแต่ละชุมชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของคนในชุมชนและคนทั่วไป ที่สนใจให้มาศึกษาเรียนรู้เรื่องราวเชิงประวัติศาสตร์ การแสดงต่างๆ ขนบจารีตของแต่ละชาติพันธุ์ สอดคล้องกับกระทรวงมหาดไทย (2550 : 14) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้เป็นสถานที่สร้างโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยากร ตลอดจนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมการแสดงของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยเน้นให้ประชาชนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตชุมชนที่เป็นรากฐานสำคัญที่สนับสนุนการสร้างเสริมความเข้มแข็ง และสามารถเรียนรู้ได้อย่างตลอดชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และJegade.(1995 : 128) ได้บอกถึงการเรียนโดยกระบวนการของการผสมผสานความรู้ของท้องถิ่น ต้องยึดแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นแกนหลักที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทำให้เกิดการยอมรับพูดคุยและรับฟังความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน (นเรนทร์ แก้วใหญ่ 2016 : 28) สามารถช่วยในการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นเกิดความเข้าใจ บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในท้องถิ่นอย่างปกติสุข บนพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพภูมิศาสตร์ นิเวศวิทยา ความเชื่อ ปรัชญาวิถีท้องถิ่น และวิถีแห่งการดำรงชีวิตที่ได้จากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่สำคัญ การสร้างศูนย์การเรียนรู้ที่ดีจะเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรม สอดคล้องกับ บุญส่ง บุญทศ (2543 : 2-13) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ คือ สถานที่ที่มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีบริการสื่อการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียน มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนและมีบุคลากรอำนวยความสะดวก มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนให้กว้างขวางทั่วถึงและครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยกิจกรรมต่างๆจะสอดคล้องกลมกลืนกับวิถีชีวิตของชุมชนและทันต่อ

ความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้

2. การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากชุมชน สังคมภายในประเทศ และต่างประเทศ

มุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมการแสดงของชาติพันธุ์ เพื่อสร้างสัมพันธภาพกับชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรมของชุมชน ระหว่างชุมชนพัฒนาความรู้ความเข้าใจที่คงอัตลักษณ์ไว้ให้รู้จักตนเองและผู้อื่นนำไปสู่การใช้มิติทางวัฒนธรรมการแสดงเพื่อการเรียนรู้ และอยู่ด้วยกันอย่างเข้าใจ รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศในการเผยแพร่ให้ต่างประเทศเกิดความเข้าใจที่ดีในวัฒนธรรมการแสดงของชาติพันธุ์ของชุมชนนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่ก่อให้เกิดความมั่นคงด้วยมิติทางวัฒนธรรม วิจิต นันทสุวรรณ (2545:19) กล่าวถึงเครือข่ายการเรียนรู้ว่า คือการที่ชาวบ้านรวมตัวกันขบคิดปัญหาของเขา รวมพลังแก้ปัญหา และหาผู้นำขึ้นมาจากหมู่บ้านด้วยตนเอง แล้วรวมตัวกันเพื่อมีอำนาจต่อรอง มีการต่อสู้ทางความคิด มีการเรียนรู้จากภายนอก มีการไปมาหาสู่เรียนรู้ดูงานด้วยกัน จนกระทั่งเกิดกระบวนการแก้ปัญหาได้ ส่งผลให้การทำความเข้าใจและเศรษฐกิจแต่ละครอบครัวดีขึ้น การสร้างความร่วมมือจึงเน้นที่การอนุรักษ์พัฒนาอย่างถูกต้องมีกิจกรรมที่ทำอย่างต่อเนื่องระหว่างเครือข่าย ที่ก่อให้เกิดกระบวนการที่ดีขึ้นอย่างเป็นระบบที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยกระดับคุณภาพการพัฒนาและสนับสนุนการสร้างอัตลักษณ์วัฒนธรรมการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของ จังหวัดสระแก้ว อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์

1. การเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาอัตลักษณ์วัฒนธรรมการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อเพิ่มคุณค่าและสร้างรายได้แก่ประชาชนจังหวัดสระแก้ว

เน้นการพัฒนาฟื้นฟูทุนทางวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีอยู่ให้มีความหลากหลายครบวงจร ทั้งนี้อาจไม่ได้มองเพียงวัฒนธรรมการแสดงเท่านั้น แต่ควรเชื่อมโยงไปสู่ความสัมพันธ์ของการแสดงที่มีต่อ วิถีชีวิตของชุมชน เพราะ

วัฒนธรรมการแสดงเป็นสิ่งที่รวบรวมความเป็นอัตลักษณ์ที่หลากหลายให้มารวมกัน เช่น ความเชื่อมโยงของประเพณี พิธีกรรมกับการแสดง เครื่องแต่งกาย ดนตรี อาหาร หัตถกรรม งานศิลป์ โบราณสถาน และสินค้าวัฒนธรรมชุมชน เป็นต้น ดังที่ อัญธิชา มั่นคง (2559:25)การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนควรให้ความสำคัญต่อการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่คนในชุมชนท้องถิ่นในการปฏิบัติ รวมทั้งให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่เริ่มจากฐานทรัพยากรในท้องถิ่น ทุนทางวัฒนธรรมในชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมของพหุภาคี ได้แก่ ภาครัฐ ภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ สื่อมวลชน ฯลฯ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างบูรณาการ การที่จะทำให้ทุนทางวัฒนธรรมมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คือ ส่งเสริมให้ทุนบุคคลมีบทบาทเพิ่มขึ้น มีการถ่ายทอดการมีส่วนร่วมการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อมกับกิจกรรมการพัฒนาเกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนชุมชนทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคง มุ่งเน้นที่การพัฒนาอย่างสร้างสรรค์เกิดคุณค่าทางสังคมก่อให้เกิดความรู้สึกตระหนักถึงคุณค่า การให้ความรักความห่วงหาพันที่นำไปสู่การอนุรักษ์ถ่ายทอดจากรุ่นไปสู่รุ่น ที่สำคัญนำไปสู่การก่อให้เกิดรายได้ เป็นการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประชาชนในชุมชน สังคมอย่างยั่งยืน

2. การพัฒนาฟื้นฟู และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยใช้ต้นทุนทางวัฒนธรรมที่มีบนพื้นฐานและความเป็นอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมการแสดงจังหวัดสระแก้ว

การพัฒนาความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เพื่อการพัฒนาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมการแสดงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายที่ร่วมกันสร้างความเข้มแข็งให้เกิดเป็นรูปธรรม จังหวัดสระแก้วนั้นมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่มีระบบนิเวศที่ยังคงความงดงามทางธรรมชาติที่หลากหลายสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ ที่สำคัญจากการหลากหลายของการแสดง กลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นจุดเด่นของจังหวัดสระแก้วมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่เช่น ปราสาทสด๊กก๊กธม ดังที่ จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า (2559:35) กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่บูรณาการกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมของชุมชน

ทำให้ชุมชนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกของชุมชน คือ การเกิดการมีส่วนร่วมในการทำแผนปฏิบัติการความเป็นระบบในการทำงานพัฒนาร่วมกัน และศักยภาพในการทำงานร่วมกันของคนในชุมชนพัฒนาให้มีเครือข่ายความร่วมมือมากขึ้น นอกจากนี้ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ และเจตคติจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดีขึ้น ทำให้ระบบความสัมพันธ์ในชุมชนพัฒนาไปในทางบวกและทำให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะในการทำงานให้ชุมชนโดยองค์กรมากขึ้น ดังนั้นถ้ามีการบูรณาการความหลากหลายทางวัฒนธรรมไว้ด้วยกันให้เกิดการเชื่อมโยงการแสดงไปสู่ประวัติศาสตร์ ไปสู่โบราณสถานที่ไปสู่วิถีชีวิตของชุมชนที่สะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดเข้าไว้ด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ เช่น รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการแสดงแสง สี เสียงวัฒนธรรมการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยหน่วยงานราชการต้องจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานและจัดโครงการกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบ การทำงานในส่วนต่างๆ ในฐานะเจ้าของวัฒนธรรมในพื้นที่ เพื่อให้ราษฎรปัญญาวัฒนธรรมการแสดงมาสอดแทรกให้เกิดความน่าสนใจเกิดการเรียนรู้ผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3. การพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับจังหวัดต่างๆ และประเทศเพื่อนบ้านที่เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระหว่างประเทศ

จังหวัดสระแก้ว มีเขตพื้นที่ติดกับประเทศกัมพูชา อีกทั้งลักษณะของวัฒนธรรมการแสดงก็มีความคล้ายคลึงกันมาก ในลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์กัมพูชา แม้แต่โบราณสถานที่อยู่ในจังหวัดก็ได้รับอิทธิพลในสมัยใกล้เคียงกัน ลักษณะศิลปะที่คล้ายกัน การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดสระแก้ว และประเทศกัมพูชา เกิดกระบวนการความร่วมมือที่เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุน วัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ ในจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม.(2544). **โครงสร้างส่วนราชการกระทรวงวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ กระทรวงวัฒนธรรม. ม.ป.พ. อัดสำเนา.
- จันทิรา ธนสงวนวงศ์.(2556). **ชีวิตและวัฒนธรรมไทย**. เข้าถึงได้จาก : <http://elearning.eteach.ac.th/learninghtml/s1301/unit07.html>
- จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า. (2559). **การมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม : กรณีศึกษาชุมชนลาดพร้าว**.วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 14 ฉบับที่ 2(28) มกราคม-มิถุนายน 2556 หน้า 35.

สระแก้วและกัมพูชาเข้าไว้ด้วยกัน เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างประเทศในการวางรากฐาน การพัฒนาการมีระบบบริหารจัดการให้มีการนำศักยภาพด้านเอกลักษณ์ ของศิลปะและวัฒนธรรมการแสดงที่มีอยู่เป็นฐานในการพัฒนาระดับวัฒนธรรมการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ กลุ่มชาติพันธุ์ ในจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบาย แนวทางการปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมการแสดงที่ชัดเจนเพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการดำเนินงานให้มีเป้าหมายเดียวกัน

2. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญในการพัฒนารักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมกลุ่มการแสดงอย่างต่อเนื่องมีการสนับสนุนงบประมาณในการกำหนด สนับสนุนหรือจัดหาแหล่งพื้นที่ให้มีความพร้อมในการจัดเก็บข้อมูลอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ หรือพื้นที่ของวัฒนธรรม เนื่องจากในการทำวิจัยครั้งนี้ พบว่า จังหวัดสระแก้วมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย และมีการอยู่ร่วมกันมาช้านานแต่เมื่อลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลประสบปัญหาในการหาข้อมูลเชิงลึก เพราะขาดการเก็บเอกสาร หนังสือ วิดีทัศน์ หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการแสดงน้อยมาก ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนางานหนังสือ วิจัย หลักฐานต่างๆไว้เพื่อการศึกษาและเรียนรู้

3. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมการแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยในพื้นที่ของอำเภออื่นให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์ด้านวัฒนธรรมการแสดงเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดสระแก้วที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2540). **วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นเรนทร์ แก้วใหญ่. (2559). **ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน : การพัฒนาที่ยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา** วารสารวิชาการเชาธิ์อิศท์บางกอก **วิทยาลัยเชาธิ์อิศท์บางกอก**. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 มิถุนายน – ธันวาคม 2559 หน้า 108.
- บุญส่ง บุญทศ. (2543). **ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดมุกดาหาร**. ภาควิชาสังคมศาสตร์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปิยะวรรณ ปิ่นแก้ว และคณะ. (2560). **การศึกษาเอกลักษณ์ ภาพลักษณ์ บุคลิกภาพจังหวัดนครปฐม**. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย ปีที่ 37(1) : หน้า 223-244.
- พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร. (2537). **ภาพพจน์กับการประชาสัมพันธ์ในภาพพจน์นั้นสำคัญยิ่ง : การประชาสัมพันธ์กับภาพพจน์**. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิชิต นันทสุวรรณและคณะ. (2545). **บทบาทของชุมชนกับการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สนั่น หวานแท้. (2553). **การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บและการสืบค้น สำหรับการบริหารงานบุคคล คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาควิชาสาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริรัตน์ แอดสกุล และคณะ.(2542). **การธำรงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวมอญ : กรณีศึกษาชุมชนมอญบ้านม่วง ตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี**. รายงานผลการวิจัยเงินอุดหนุนงบประมาณแผ่นดิน กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญธิชา มั่นคง. (2560) **บทบาทของทุนทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนใน ตำบลบ้านต๋อน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา**. ปี 12 ฉบับที่ 39 มกราคม - มีนาคม 2560, หน้า 90.
- Ellsworth, Richard R. (2002). **Leading with Purpose**. California: Stanford University Press. Fleisher, Craig S., & Bensoussan ,p143.
- Jegede, O.J. (1995). **Collateral learning and the eco-cultural paradigm in science and mathematics education in Africa**. Studies in Science Education, 25(1), 97- 137.
- Williamson, A. (2013). **Social Media Guidelines for Parliaments**. Inter-Parliamentary Union, p 9 -10.